

U s n e s e n í

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Květoslavy Paloncyové a soudců JUDr. Ivana Slivky a JUDr. Renáty Zimové ve věci žalobce **Ing. Jana H., Ph.D.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zastoupeného Mgr. Janem Růžičkou, advokátem v Brně, Lidická 51, proti žalované **České republice – Ministerstvu vnitra** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, IČO: 0007064, o zaplacení 100 000 Kč, k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 7. března 2016, č.j. 14 C 160/2011 – 64,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně se **z r u š u j e** a věc se v r a c í soudu I. stupně k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Shora označeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované zaplatit žalobci 6 250 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku (výrokem I.), zamítl žalobu do částky 93 750 Kč (výrokem II.) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrokem III.). Podle odůvodnění se žalobce žalobou doručenou soudu dne 21.10.2011 domáhal zaplacení 100 000 Kč jako náhrady nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem. Uvedl, že nesprávný úřední postup policistů při provádění silniční kontroly spočíval v tom, že v úředních záznamech uváděli nepravdivé údaje, čímž způsobili, že proti žalobci byla zcela nedůvodně vedena správní řízení, v jejichž důsledku žalobce nesměl 5 měsíců řídit motorové vozidlo, přičemž se nedopustil žádného přestupku v dopravě, který by takový postup odůvodňoval. Tato skutečnost způsobila komplikace v zaměstnání žalobce, zásah do jeho cti a důstojnosti, když na něj bylo jak ze strany správních orgánů či v zaměstnání nahlíženo jako na osobu, která se dopustila přestupku spočívajícího v řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu.

Soud I. stupně zjistil, že žalobce u žalované uplatnil dne 18.4.2011 předmětný nárok dle § 14 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. v účinném znění, žalovaná nárok posoudila a postoupila Ministerstvu dopravy, které prohlásilo, že k projednání věci není příslušné a postoupenou žádost vrátilo. Žalovaná znovu nárok posoudila, žádosti však nevyhověla.

Dále soud I. stupně učinil zjištění ze stížnostního spisu Policie ČR, odboru vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, č.j. KRPB-66913/ČJ-2010-060066-1-S-TZ a z přestupkového spisu Magistrátu města Brna, odboru dopravněsprávních činností, č.j. ODSČ-31112/10-MI. Zjistil, že 18.5.2010 kolem 20 hodin 45 minut v Brně vykonávali dva policisté DI MŘ PČR Brno hlídkovou službu, přičemž na ulici xxx spatřili osobní motorové vozidlo tovární značky Peugeot 306, RZ xxx, jehož jízda byla nejistá, neklidná a nervózní, proto se jej rozhodli pronásledovat a zkontrolovat. Vozidlo bylo zastaveno na ulici xxx. V okamžiku zastavení vyběhli ze zastaveného vozidla tři spolujezdci, které nebylo možné pro jejich útěk ztotožnit. Z místa řidiče vystoupil a jako řidič vozidla byl zjištěn žalobce. Během kontroly vzniklo podezření, že řidič vozidla řídil vozidlo po předchozím požití alkoholických nápojů, policisty byl vyzván, aby se podrobil vyšetření. Orientační dechovou zkouškou bylo zjištěno 0,56 promile a následně 0,58 promile alkoholu v dechu. Žalobce byl s výsledky seznámen, záznam však odmítl podepsat. Policisté zadrželi žalobci řidičský průkaz. Již v potvrzení o zadržení řidičského průkazu žalobce uvedl, že vozidlo neřídil a vozidlo stálo již před tím, než k němu hlídka policie přijela. Žalobce využil možnosti podrobit se lékařskému vyšetření, provedením rozboru krevního vzorku byla zjištěna hladina alkoholu v krvi ve výši 0,59 g/kg. Dne 2.6.2010 oznámili policisté správnímu orgánu podezření ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a provozu na pozemních komunikacích. Správní orgán následně projednal přestupek, výsledkem přestupkového řízení bylo rozhodnutí ze dne 11.10.2010 o zastavení řízení, neboť spáchání skutku nebylo žalobci prokázáno. Žalobci byl následně vrácen řidičský průkaz. V rozhodnutí o zastavení řízení magistrát uvedl, že ve výpovědích účastníků jsou určité rozpory, a to jak ve výpovědích účastníků, tak mezi samotnými policisty, tak mezi výpověďmi policistů, žalobce a jím navržených svědků. Rozpor je i mezi úředními záznamy policistů a protokolem o lékařském vyšetření při ovlivnění alkoholem, rozbor krevního vzorku žalobce pak nebyl proveden podle předpisů platných v té době, takže správní orgán nepovažoval za prokázané, že by žalobce bez všech pochybností řídil předmětné vozidlo; správní rozhodnutí nabylo právní moci dne 20.10.2010. Po provedeném dokazování shledal soud I. stupně žalobu částečně důvodnou, žalovaná se dopustila nesprávného úředního postupu, z kteréhož důvodu vznikla žalobci nemajetková újma a žalobce má nárok na přiměřené zadostiučinění podle zák. č. 82/1998 Sb. Soud I. stupně dále v odůvodnění obsáhle citoval z odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení (str. 3 a 4 rozsudku), poté konstatoval, že je nutno vycházet z presumpce správnosti správního aktu. Přesto soud v řízení vyslechl jako svědky oba zasahující policisty. Praporčík Jiří Š. si již ke konkrétní události nic podstatného nepamatoval, výpověď praporčíka Ing. Jiřího H. působila chaoticky, svědek sám sebe v části své výpovědi popíral, když jednou uváděl, že vozidlo viděl, když zastavovalo a krátce na to uváděl, že vozidlo za rohem viděl, až když stálo, dále jednou uvedl, že žalobce chtěl utíkat z vozu, aby následně krátce na to uvedl, že žalobce z vozu vystupoval. Jestliže svědek tvrdil, jak viděl, že od vozidla utíkají další osoby, muselo vozidlo nepochybně již stát a nikoliv pouze zastavovat. Dále svědek Ing. Milan T. potvrdil tvrzení žalobce, že vozidlo řídil právě tento svědek, potvrdil cestu vozidla a jak jednotlivé osoby vozidlo po jeho zastavení opustily. Soud tak došel k závěru, že v důsledku nesprávného úředního postupu policistů, potažmo žalované, když řízení o přestupku žalobce bylo pravomocně zastaveno, protože mu nelze prokázat spáchání skutku, byl žalobci dne 18.5.2010 neoprávněně zadržen řidičský průkaz a žalobci byl vrácen až po nabytí právní moci rozhodnutí magistrátu; zadržen mu byl tedy 5 měsíců. Soud I. stupně odkázal na ust. § 13 odst. 1, 2, § 31a zák. č. 82/1998 Sb., načež konstatoval, že při úvaze o výši přiměřeného zadostiučinění vycházel z Manuálu pro aplikaci zákona č. 82/1998 Sb. vydaného Ministerstvem spravedlnosti jako dokumentu zohledňujícímu výši přiznaných částek v rámci evropské judikatury a Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.4.2011 Cpjn 206/2010. Došel pak k závěru, že nepřiměřená délka

řízení znamená pro stěžovatele morální újmu, újma vzniká samotným porušením práva, žádných důkazů k tomu v zásadě netřeba. V řízení bylo prokázáno, že nesprávným úředním postupem policistů, potažmo žalované došlo k zadržení řidičského průkazu žalobce na 5 měsíců, aniž by k tomu existoval právní důvod. Jestliže byl řidičský průkaz zadržen na 5 měsíců, žalobci náleží 6 250 Kč dle uvedeného manuálu, který vychází z částky 15 000 Kč za každý rok řízení. Ve zbylé žalované částce byla žaloba zamítnuta. Žalobce nespecifikoval, jak k částce 100 000 Kč dospěl a čím mu nemajetková újma vznikla. V žalobě sice uvedl, že mu zadržení řidičského průkazu způsobilo komplikace v zaměstnání, další osoba s ním musela jezdit jako řidič, tvrdil zásah do cti a důstojnosti, ale k těmto svým tvrzením žádné důkazy nenavrl. Rovněž tvrzení, že mu přiložením pout byla způsobena škoda na zdraví, zůstalo v rovině tvrzení, z lékařské zprávy MUDr. K. nic takového nevyplývá. Soud prodloužil lhůtu k plnění na třicet dnů od právní moci rozsudku s ohledem na technické možnosti žalované. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 142 odst. 2 občanského soudního řádu (dál jen o.s.ř.), oba účastníci měli ve věci úspěch jen částečný.

Rozsudek napadl odvoláním žalobce, odvolání podala i žalovaná.

Žalobce napadl rozsudek ve výroku žalobu zamítajícím a v závislém výroku o nákladech řízení s návrhem, aby odvolací soud změnou rozsudku žalobě zcela vyhověl a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Namítal, že k újmě na jeho straně došlo tak, že policisté uváděli v úředních záznamech nepravdivá tvrzení, čímž způsobili zadržení řidičského průkazu. Pokud by uváděli v úředních záznamech pravdivé informace, nemohlo by nikdy vzniknout důvodné podezření, že žalobce řídil vozidlo pod vlivem alkoholu a nebyl by mu zadržen řidičský průkaz. Soud však přiznal žalobci jen zadostiučinění ve výši 6 250 Kč, což je s ohledem na okolnosti případu satisfakce nedostatečná. Odvolatel se především domnívá, že soud nepostupoval správně, pokud na věc aplikoval v odůvodnění rozsudku uvedený manuál. Ten se totiž, jakož i Stanovisko NS ČR, vztahuje na případy, kdy došlo k průtahům v řízení, výše částek je pak vztažena k délce trvání průtahů. Žalobce se ovšem nedomáhá přiměřeného zadostiučinění nemajetkové újmy vzniklé průtahy v řízení (tu by musel žádat od ministerstva dopravy), žádá zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou tím, že řízení bylo vůbec zahájeno a v důsledku toho byl žalobci zadržen řidičský průkaz. V důsledku nesprávného postupu policistů byla žalobci způsobena závažná nemajetková újma spočívající v nemožnosti řídit motorové vozidlo po dobu 5 měsíců, aniž by se dopustil přestupku či zavinil příčinu k tomu, aby mohlo podezření ze spáchání přestupku vzniknout. Tato situace způsobila nejen znepríjemnění každodenního života, především však komplikaci v zaměstnání. Navíc zadržení řidičského průkazu na dobu pěti měsíců představovalo poměrně velký zásah také do osoby žalobce, zadržení průkazu nutně muselo v okolí žalobce vyvolat podezření, že žalobce řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Přiznané zadostiučinění je tak zcela neadekvátní s ohledem na intenzitu vzniklé újmy a okolnosti jejího vzniku. Nesprávný je i výrok o nákladech řízení, podle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. měla být žalobci přiznána plná náhrada nákladů řízení.

Žalovaná napadla rozsudek ve výroku žalobě vyhovujícím s návrhem, aby odvolací soud změnou rozsudku žalobu zamítl. Odvolatelka namítala, že v souzené věci nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu policistů ve smyslu § 13 zák. č. 82/1998 Sb., který měl spočívat v tom, že policisté v úředních záznamech (v potvrzení o zadržení řidičského průkazu, v oznámení o zadržení řidičského průkazu, v oznámení přestupku) uváděli nepravdivé údaje,

na jejichž základě byla se žalobcem zahájena správní řízení, v jejichž důsledku nesměl po dobu 5 měsíců řídit motorové vozidlo. Soud I. stupně odkázal na doslovný text rozhodnutí magistrátu o zastavení přestupkového řízení, z něhož však podle žalované nevyplývá, že by správní orgán při projednávání přestupku shledal, že ze strany policistů došlo k uvádění nepravdivých údajů v úředních záznamech. Správní orgán pouze konstatoval, že ve výpovědích účastníků jsou určité rozpory, že je rozpor mezi úředními záznamy policistů a protokolem o lékařském vyšetření žalobce, že rozbor krevního vzorku žalobce nebyl proveden v souladu s předpisy platnými v té době a že nepovažuje za prokázané, že by žalobce bez pochybností řídil předmětné vozidlo. Tvrzený nesprávný postup policistů nebyl prokázán ani výslechem policistů a výslechem kamaráda žalobce Ing. T., když podle soudu I. stupně výpověď všech svědků nevnese žádné důležité skutečnosti než ty, které byly známy z listin provedených soudem k důkazu. Podle žalované není důvod nevěřit údajům obsaženým v úředních záznamech sepsaných policisty, neboť policisté nemají k dané věci žádný osobní vztah, kontrolní činnost vykonávají jako své povolání, výsledek vyšetřování nepřináší policistům, na rozdíl od žalobce, žádný prospěch. Dále žalovaná namítá, že rozsudek je nepřezkoumatelný, protože z jeho odůvodnění jednoznačně nevyplývá, v čem soud I. stupně spatřuje nesprávný úřední postup policistů. Zda totiž spočívá v uvádění nepravdivých údajů v úředních záznamech, jak tvrdí žalobce, nebo zda je nesprávným úředním postupem neoprávněné zadržení řidičského průkazu žalobci ze strany policistů dne 18.5.2010, což žalobce v žalobě za nesprávný úřední postup policistů neoznačuje. Odvolatelka nesouhlasí ani s výpočtem výše přiměřeného zadostiučinění, který soud I. stupně provedl podle doby zadržení řidičského průkazu při aplikaci výše zmíněného manuálu, který ovšem nelze na danou věc aplikovat. Neplatí ani vyvratitelná domněnka vzniku nemajetkové újmy, žalobce musí v řízení existenci a výši nemajetkové újmy hodnověrně prokázat, což se nestalo. Závěrem se žalovaná domnívá, že není pasivně legitimovanou organizační složkou státu v tomto sporu, ústředním orgánem státní správy ve věcech provozu na pozemních komunikacích je Ministerstvo dopravy. Nesprávného úředního postupu se měli dopustit policisté v souvislosti s řešením přestupku žalobce v dopravě, postupovali podle zák. č. 361/2000 Sb., příslušnou organizační složkou je tedy Ministerstvo dopravy.

Žalobce vyvracel vývody odvolání žalované. Zdůraznil, že bylo prokázáno, že policisté v úředních záznamech uváděli nepravdivé údaje, jejich výpovědi obsahovaly značné rozpory. Toto nelze označit jinak než jako nesprávný úřední postup. Nepříhodná je i námitka nedostatku legitimace žalované, nesprávného úředního postupu se dopustili policisté tím, že uvedli nepravdivé údaje, není rozhodné, zda se tak stalo v řízení o přestupku, podstatné je, že nesprávného úředního postupu se dopustili při výkonu své činnosti, příslušnou organizační složkou je tak Ministerstvo vnitra.

Žalovaná vyvracela vývody odvolání žalobce i jeho vyjádření k jejímu odvolání. Ztotožnila se jen s námitkou žalobce ohledně nesprávného způsobu určení výše újmy, manuál není aplikovatelný.

Odvolací soud po zjištění, že obě zákonnými důvody podložená odvolání účastníků byla podána včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), při nařízeném jednání přezkoumal rozsudek i průběh řízení a poté shledal, že nemá podmínky pro meritorní rozhodnutí, protože napadený rozsudek se jeví být pro nedostatek konkrétních důvodů a nesprávné právní posouzení věci rozsudkem nepřezkoumatelným (§ 219a odst. 1 písm. b/ o.s.ř.).

Odvolací soud v napadeném rozsudku, resp. jeho odůvodnění prvotně spatřuje pochybení spočívající v samotné nesprávné konstrukci odůvodnění, které nespĺňuje náležitosti rozsudku předvídané v ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. Podle citovaného ustanovení soud v odůvodnění rozsudku mimo jiné uvede, čeho se žalobce domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný, stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce. Napadený rozsudek tyto náležitosti nespĺňuje, protože v odůvodnění není konkrétně vyloženo, čeho a na základě jakých skutečností konkrétně se žalobce domáhal. Skutková tvrzení žaloby nejsou v rozsudku v jejich konkrétním skutkovém vyličení uvedena, není patrné, v čem konkrétně mělo spočívat pochybení zakládající nárok na nemajetkovou újmu (strana 1 a 2 rozsudku), namísto toho, aby se ke konkrétním žalobním tvrzením žalovaná vyjádřila, následuje v odůvodnění pasáž věnovaná zjištěním soudu, teprve z posléze uvedeného vyjádření žalované lze dovodit, co vlastně a komu konkrétně žalobce vytýkal, čeho se dožadoval, obsah žaloby je tak reprodukován nepřímou, což srozumitelností úvah soudu rozhodně nepřispívá. Ostatně v rámci zjišťování rozhodných skutečností soud I. stupně činil zjištění rozporná se svým konečným závěrem (strana 2 rozsudku – zde soud zjišťuje ze stížnostního spisu například, že vozidlo bylo zastaveno hlídkou, v okamžiku zastavení vyběhli z vozidla tři spolujezdcí, na straně 4 rozsudku shledává tato tvrzení policistů nesprávnými, vozidlo podle soudu už muselo stát). Pokud posléze soud I. stupně došel k přesvědčení, že na straně žalované došlo k nesprávnému úřednímu postupu, aniž by příhodně vysvětlil, na základě čeho považuje žalobní nárok za prokázaný, nemůže jeho úvaha bez dalšího obstát. Soud I. stupně odkazuje na závěry učiněné správním orgánem v rozhodnutí o zastavení řízení o přestupku, aniž by je podrobil kritickému zkoumání v rámci volného hodnocení důkazů (§ 132 o.s.ř.), aniž by je posoudil v souvislosti s jinými důkazy (dodatečné výslechy svědků podle soudu nepřinesly nic podstatného), tedy jeho vývody nemohou být úplné a přesvědčivé. Soud není vázán rozhodnutím jiného orgánu o zastavení přestupkového řízení (§ 135 o.s.ř.), takže i když musí přihlídnout k průběhu a důkazům provedeným ve správním řízení, může dojít v oprávněném případě k závěru, že skutek tvrzený jako přestupek byl skutečně spáchán, byť z důvodů správního uvážení nebyl skutek prokázán v řízení o přestupku. Soud I. stupně kromě předestřených výhrad neposoudil věc správně po právní stránce, protože v řízení bylo tvrzeno pochybení policistů spočívající v uvádění nepravdivých údajů, v řízení nebyl žalobcem napadán postup spočívající v průtazích správního řízení, tudíž se na posouzení přiměřenosti satisfakce za nemajetkovou újmu nedají použít závěry výše uvedeného sjednocovacího stanoviska Cpjn 206/2010, podle nichž soud I. stupně rozhodoval. Účastníci řízení se nemýlí, jestliže stanovisko vztahují pouze k těm případům nesprávného úředního postupu, který spočívá v nepřiměřené délce řízení, v poměrech souzené věci je stanovisko pro zjištění výše přiměřeného zadostiučinění nepoužitelné. Na základě předestřených úvah neměl odvolací soud jinou možnost, než aby rozsudek zrušil a věc dle ust. § 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, v němž je tento soud právním názorem odvolacího soudu vázán (§ 226 odst. 1 o.s.ř.).

V dalším řízení bude soud I. stupně projednávat žalobu na nesprávný úřední postup spočívající v tvrzení, že k němu došlo uváděním nepravdivých údajů policisty a tento nesprávný úřední postup je v příčinné souvislosti s nemajetkovou újmou žalobci vzniklou. Protože nelze použít domněnku vzniku nemajetkové újmy na straně žalobce, bude úkolem žalobce, aby prokázal, že u něho k nemajetkové újmě došlo a tato je v příčinné souvislosti

s uváděním nepravdivých údajů policisty. Dokazování bude provedeno zejména podle návrhů účastníků (§ 120 odst. 1 o.s.ř.), jiné důkazy budou provedeny tehdy, budou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a budou-li vyplývat z obsahu spisu (§ 120 odst. 2 o.s.ř.). V konečném rozhodnutí bude znovu rozhodnuto o nákladech řízení (§ 224 odst. 3 o.s.ř.). Bude-li mít konečné rozhodnutí povahu rozsudku, postará se soud I. stupně, aby jeho odůvodnění přesvědčilo o správnosti rozsudečných výroků (§ 157 o.s.ř.). Zbývá dodat, že podle přesvědčení odvolacího soudu vystupuje za stát v této věci správně Ministerstvo vnitra (zkoumáno je porušení povinností policistů), s ním bude nadále jednáno.

P o u č e n í : Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Přípustnost dovolání podle § 237 až 238a o.s.ř. je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

V Praze dne 9. ledna 2017

JUDr. Květoslava Paloncyová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Rejentová